

Valtiovarainministeriö

1/2

Viite:

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 28.6.2018, VM093:00/2018

Asia:

Hallituksen esityksen luonnos laeiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista sekä julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan, että ns. tukipalvelulakiin lisättäisiin muun ohessa mahdollisuus tarkistaa ja rekisteröidä sähköisiä valtuutuksia ja muita tahdonilmaisuja myös Väestörekisterikeskuksen (VRK) toimipisteessä, yhteispalvelussa sekä asiointivaltuuspalvelun käyttäjäorganisaation toimipisteessä.

Valtuutuksen rekisteröintitehtävissä ei esitysluonnoksen mukaan olisi kyse merkittävän julkisen vallan käyttämisestä, vaan lähinnä teknisluontoiseen rekisteröintitehtävään rinnastettavasta tehtävästä, jossa käyttäjäorganisaation edustaja tunnistaa tahdonilmaisun antajan ja kirjaa valtuuskoodeja käyttäen tahdonilmaisun sisällön VRK:n järjestelmään tai käyttäjäorganisaation järjestelmään, josta valtuus siirretään VRK:n järjestelmään. Kun käyttäjäorganisaatio voi olla myös yksityinen toimija, lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset käyttäjäorganisaation henkilöstön rikosoikeudellisesta virkavastuusta sekä luotettavuusvaatimuksesta heidän suorittaessaan valtuuden (valtuutuksen) rekisteröintitehtävää. Lisäksi säädetään käyttäjäorganisaation oikeudesta ja velvollisuudesta käsitellä ja säilyttää henkilötietoja ja rekisteröintitapahtumaa koskevia tietoja sekä mahdollisuudesta sopia käyttäjäorganisaation ja palvelutuottajana toimivan VRK:n kesken rekisteröintitehtävän sisällöstä ja sen suhteesta palveluntuottajan vastuulla oleviin tehtäviin sekä vastuista henkilötietojen käsittelyssä.

Ehdotetun tukipalvelulain 12 §:n 4 momentin mukaan rekisteröivällä organisaatiolla on oikeus käsitellä asiointivaltuuspalvelun tarjoamisessa käsiteltäviä henkilötietoja ”siinä määrin kuin se on tarpeen rekisteröintitehtävän suorittamiseksi”. Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen *saamista* ja *luovuttamista* salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota mm. siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus

ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tiedonsaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta (esim. PeVL 17/2016 vp., s. 2 – 3, pitäisi olla 5 – 6, ja siinä viitatus lausunnot, PeVL 15/2018, s. 39).

Esitysluonnoksen kohdassa 2.1 (jakson 4. sivu, 2. kokonainen kappale, sivunumerointi puuttuu) käyttäjäorganisaatiolla tulee vastaavasti kuin valtuutusten tarkastamista tehdessään olla toimipisteessä tapahtuvan valtuutuksen rekisteröinnin osalta oikeus käsitellä asiakkaidensa henkilötunnusta tai muuta tietojen pyytämisessä tai näyttämisessä tarvittavaa yksilöivää tunnusta palvelujensa tarjoamisessa. Käyttäjäorganisaation oikeus henkilötietojen käsittelyyn todennetaan käyttöehtojen tai hakemus- tai vastaavan prosessin mukaisesti ennen kuin käyttäjäorganisaatio voi ottaa palvelun käyttöön.

Valtuutuksen rekisteröimisessä ei sellaisenaan ole kyse EU:n tietosuojasetuksessa tarkoitettua erityisistä henkilötietoryhmistä tai perustuslain mukaisista arkaluonteisista tiedoista, mutta tällaistenkin tietojen käsittelyä voi toimenpiteeseen liittyä. Näiltä osin olisi perusteltua tarkistaa, onko ehdotettu sääntely riittävän yksityiskohtaista erityisesti käsiteltävien tietosisältöjen määrittämisen suhteen, jotta se vastaisi perustuslakivaliokunnan edellä selostetuissa lausunnoissa esitettyä näkemystä.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Anu Rätty

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
